

MEDYA VE SÖYLEM KISKACINDA TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ VE MHP

İKBAL VURUCU*

“De ki: Bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?”

(Kur’ân: Zümer; XXXIX/9)

*“Dünyaya hâkim olmak ve onu idâre etmek için,
pek çok fazîlet, akıl ve bilgi lâzımdır*

(Yûsuf Has Hâcib)

“Bilgi, Kudret’ tir”

Francis Bacon

Türkiye’nin sosyalist, kozmopolit liberal ve İslamcılar ile muhafazakâr aydınların söylemlerinde olumsuz bir tasavvur olarak yer alan Türk milliyetçiliği¹, kendi düşünce, eylem ve nesnel konumuna göre değerlendirilemeyen ve tamamen değerlendirenin zihniyet dünyasına göre algısal biçimlendirilmeye maruz kalan bir düşüncedir. Yani, Türk milliyetçiliği, kendi ontolojik ve epistemolojik varoluşunun dışında ve nesnel varlığına bağlı gözlemlerden uzak olarak tanımlanmaya ve kendini tanımlayışından tamamen farklı bir düzlemde yeniden inşa edilmeye çalışılan bir nesne konumundadır. Birbirlerinin zıddı ve “düşmanı” kabul edilen ideoloji mensuplarının üzerinde mutabakat sağladıkları tek nokta “ortak düşman” statüsündeki Türk milliyetçiliğidir. Bu olgunun ortaya çıkardığı gerçek, Türk milliyetçiliğinin düşünsel sınırlarının, anlamlarının, görüşlerinin, davalarının, tepkilerinin, düşüncelerinin ve bedenlerinin kontrol altında tutulduğu,

* Sosyolog.

hatta biçimlendirildiği bir hegemonyanın sağladığı “iktidar”ın varlığıdır. Bu iktidarın sahipleri, Türk milliyetçiliğini “öteki” konumunda sabitleyenlerdir. Sonuçta ortaya çıkan, gerçeklikten kopuk, tamamen “karşı”nın beklenti ve istekleri doğrultusunda şekillendirilmeye çalışılan bir Türk milliyetçiliği kimliğidir (bk. Vurucu 2008).

Genelde Türk kimliğine ve özelde Türk milliyetçiliğine karşı geliştirilen tavır alışların sebebi, yapıcı, sağduyulu, nesnel bir eleştiri olmaktan ziyade “kin ve nefretin” bütün veçhesiyle tezahür ettiği bir düşünce olmasıdır. Bu antidemokratik davranış biçimi ve nefret suçu eylemi Türkiye aydınınının başat özelliği olarak görülebilir. Bu eylemler gündelik yaşamın pratiklerinden akademik dünyanın etkinliklerine kadar geniş bir alanda gözlemlenebilmektedir. Bu algı, demokratik ve bilimsel eleştiri kurallarına göre geliştirilen bir eylem değildir. Türk kimliği ve milliyetçiliği karşısında tepkisellik sebebiyle teşekkül eden bilişsel ve davranışsal eylemler alanıdır (Vurucu-Yiğit 2011: 53-77).

Birbirlerinin zıddı ve “düşmanı” kabul edilen ideoloji mensuplarının üzerinde mutabakat sağladıkları tek nokta “ortak düşman” statüsündeki Türk milliyetçiliğidir.

Bu makalede Türk milliyetçiliğinin karşı karşıya olduğu simgesel ve algısal şiddet MHP üzerinden çözümlenecektir. Basında üretilen Türk milliyetçiliği ve MHP algısının biçimleri, kaynağı, bilişsel arka planı Türk siyasal yaşamındaki önemli bir takım olaylar ekseninde değerlendirilecektir.

1. AKP’yi Kapatma Davası ve MHP

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya, “Laikliğe aykırı fiillerin odağı hâline geldiği” iddiasıyla AKP’nin kapatılması istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurdu. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın da aralarında bulunduğu 71 kişi hakkında siyasi yasak isteminde bulunuldu. Bu süreçte AKP’nin kapatılma davası nedeniyle kilit bir konumda bulunan MHP’nin takınacağı tavır siyasiler, gazeteciler ve akademisyenler arasında uzun uzun tartışıldı.

MHP’nin AKP ile birlikte çıkardığı yasalar ve izlediği politikalar karşısında hem AKP çevresi hem de diğer muhalif kesim büyük bir şaşkınlık içinde olup biteni seyretmişti. Her biri kendi zaviyelerinden MHP’nin bu duruş biçimini değerlendirmeye tabi tuttu. MHP’ye karşı sarf edilen düşünceler “övgü” ve “sövgü” arasında gidip geldi. Bu noktada “anlama” eylemi devre dışı bırakıldı. Mesela DTP’ye kapatma davası açıldı ve MHP parti kapatmanın olmamasını bunun yerine suç işleyen “bireylerin”

cezalandırılmasını önermişti. Yani parti kapatmaya –ki bu parti DTP idikarşı çıkan MHP, Başbakan tarafından şiddetli bir şekilde eleştirilmişti. Sebebini de “Halkın seçtiğini biz atıp bunları da mı ‘dağa’ çıkaralım?” diye açıkladı. Hiçbir “demokrat”, MHP’nin bu parti kapatma konusundaki önerisini tartışmak bir yana gündeme bile getirmedi. Kısa bir süre sonra bu sefer AKP’ye kapatma davası açıldı. Ve alelacele kapatmanın engellenmesi için yasa hazırlıkları başladı. İşte bu anda BDP’nin kapatma davasında söz konusu edilmeyen demokrasi ölçütü AKP’nin kapatma davasında bir anda ortaya çıktı. Fakat zorda kaldığı için yasa çıkarmaya çalışan AKP’nin değil de MHP’nin demokratlığı tartışılmaya başlandı. Eğer MHP, AKP’yi desteklerse “demokrat” olacaktı. Gerçekten demokratsa başörtüsünde olduğu gibi kapatma davasında da destek vermeliydi. Ve bir anda MHP’nin demokratlığındaki “samimiyet” test edilmeye başlandı. MHP samimi miydi, değil miydi? Demokrasinin ve samimiyetin ölçüsü AKP’yi desteklemeye indirgeyen ve tarih dışı, soyut bir demokrasi “inancı” böylece daha güçlü bir şekilde tezahür ediyordu. Bir “iman hareketi” niteliği kazanan “demokrasi”, birey ve grupları bir ikilime sokuyordu: Ya bendensin. Ya ondan ya demokratsın ya darbeci.

Söz konusu bu tekçi totaliter zihniyetli demokrat yeni seçkinlerin MHP üzerinde yürüttükleri psikolojik baskının ve söylemin örneklerinden bazıları şöyle:

“81 ilde demokrasi ve istikrar çağrısı yapan sivil toplum kuruluşlarının çağrısını “Adresi olmayan mektup yerine ulaşmaz.” gibi tuhaf bir tepkiyle karşılıyor. Anayasa değişikliği konusunda geri çekiliyor. 22 Temmuz öncesinde içine çekilmek istendiği CHP hattına doğru tekrar savruluyor. ...Acaba MHP, cumhurbaşkanlığı krizinde ve başörtüsü sorununda da ‘taktik destek’ler vererek AK Parti’yi köşeye sıkıştırmaya yönelik bir ‘stratejik hedef’ mi güdüyordu?” (Güngör 2008)

“Görünürde sorun iktidarla muhalefet arasındaymış gibi dışarıya yansısı da aslında o alanda fazla bir sonuç almak hayli zor. Ak Parti hangi adımını geri alırsa CHP hangi adımını geri alacak? MHP tavrını bu ikilinin hangisinden yana koyacak” (Koru 2008 a).

“MHP hâlâ demokrasiden yana tavr

Genelde Türk kimliğine ve özelde Türk milliyetçiliğine karşı geliştirilen tavr alışların sebebi, yapıcı, sağduyulu, nesnel bir eleştiri olmaktan ziyade “kin ve nefretin” bütün veçhesiyle tezahür ettiği bir düşünce olmasıdır.

alabilir. Son Anayasa değişikliklerinde olduğu gibi inisiyatif geliştirebilir. Parti kapatmaları zorlaştıracak bir Anayasa değişikliğinde AK Partiye verilecek destek siyaseten MHP'yi AK Partinin alternatifi hâline getirebilir. Böylece bir yandan sosyolojik olarak kendi tabanına çok uzak olmayan AK Parti tabanında sempati yaratırken öte yandan "demokrat" kimliğiyle "merkez partisi" imajını oluşturabilir. Dolayısıyla mevcut kriz MHP için

Bir "iman hareketi" niteliği kazanan "demokrasi", birey ve grupları bir ikilime sokuyordu: Ya bendensin. Ya ondan ya demokratsın ya darbeci.

aslında bir fırsat: "muhafazakâr demokrat" AK Partiye karşı "milliyetçi demokrat" bir alternatif olarak ortaya çıkabilir. ... Ancak bu, partinin demokrat bir "merkez partisi" kimliği kazanmasına bağlı. Böylesi bir kimlik, AK Partiden MHP'ye bir akış sağlayabilir, ancak. AK Parti tabanından oy alabilmenin yolu, bugün AK Partinin kapatılmasına karşı çıkmak, bu konuda inisiyatif almaktan geçer. Bu da MHP'nin büyüebilmesi için tek seçenek. Bu anlamda MHP siyaseten doğru bir hamle yapabilir. Bugün AK Partiyi "kurtaran" bir MHP, yarın AK Partiden yorulan kesimlerin adresi olur. Ama bu cesaret ister, siyasal vizyon ister, demokrasiye inanç ister. ... Aksi durumda, AK Parti kapatılsa bile MHP

bundan kazançlı çıkamaz, eğer böyle bir beklentileri varsa... 22 Temmuz Seçimlerinde ANAP ve DYP'nin başına gelenler son derece öğreticidir. En genel anlamda "sağ"ın demokratik reflekslerini kimse hafife almasın. AK Partinin kapatılması konusunda "fırsatçı" bir politika MHP'yi DYP ve ANAP gibi yok etmez belki ama siyasal bir alternatif konumuna taşımayacağı kesin. AK Partiye ancak demokrasiden yana tavır alarak alternatif olabilir MHP, eğer böyle bir kaygıları varsa. Tüm siyasi partiler bir demokrasi sınavından geçiyor. MHP bu sınavı bir 'fırsat'a dönüştürebilecek parti" (Dağı 2008 a).

"Bugün CHP'nin 'derin' hesaplarına MHP de eklenmiştir. Siyasi atmosfer, 22 Temmuz Seçimleri öncesini hatırlatmaktadır. Cumhurbaşkanlığı seçimi ve türban meselesinde toplumsal duyarlılığa göre yön tayini yapan MHP, bugün gelinen noktada 22 Temmuz öncesi DYP ve ANAP'ın misyonunu üstlenmiştir. O gün iki partinin tutulduğu "darbe korkusu" rüzgârından etkilendikleri gözlenmektedir. ... Merkez siyasetteki bu kırılmanın, iki partiye nasıl ağır bir bedel ödettiğini hepimiz gördük. Aynı yola düşen MHP, bu hesabı iyi yapmalıdır. Ne var ki, Bahçeli'nin dünkü Meclis grup konuşmasında, kapatma davasının mimarı Yargıtay Başsavcısı

Yalçinkaya ile aynı üslubu seçerek **“cihat”** kavramı üzerinden iktidara atış yapması, çarşıya uyan bir ev hesabı içinde olmadıklarını göstermektedir” (Tayyar 2008).

Yorumlar büyük ölçüde MHP'nin demokratiğini ölçmek ve AKP'ye destek verme zorunluluğu üzerine kurgulanmış. Bunun ölçüsü de “demokrat bir ‘merkez partisi’ kimliği kazanmasına bağlı” olarak “AK Partinin kapatılmasına karşı çıkmak, bu konuda inisiyatif almaktan geçer.” Başka bir deyişle bu “MHP'nin büyüebilmesi için tek seçenek.” Sokak tabiriyle “gaz verme” işlemi de ihmal edilmiyor: “Ama bu cesaret ister, siyasal vizyon ister, demokrasiye inanç ister.” Yani MHP, AKP'nin yanında yer almazsa korkaktır, vizyonsuzdur, demokrasiye inancı yoktur.

Bütün bu yazıların temelinde şu önermelerin yattığını düşünebiliriz: AKP kesinlikle kapatılmamalı; Bu Anayasa, Anayasa Mahkemesinin yapısı ve bu iddianameyle AKP mutlaka kapatılır; AKP tek başına Anayasa'yı değiştiremez; CHP ile bu iş asla olmaz. Geriye sadece MHP seçeneği kalıyor. Zaten MHP cumhurbaşkanlığı ve başörtüsünde AKP ile birlikte hareket etmişti. MHP, AKP'yi yalnız bırakmayı tabanına açıklayamaz (Çakır 2008 a).

Ruşen Çakır, görünüşte bu önermelerin doğru gibi gözüktüğünü ancak MHP'nin bu sefer aktif olarak AKP'nin yanında yer almayacağını düşünüyor. Çünkü; 1) MHP'liler türban konu-sunda, YÖK Yasası'nın ek 17. madde-sini gündeme getirmeyen AKP'nin ihanetine uğradıklarını düşünüyor ve iktidar partisine güvenemiyorlar. 2) Getirdikleri “Partiler değil siyasetçiler cezalandırılmalı” önerisinin AKP'nin hiç hoşuna gitmemesi de MHP'lileri fazla rahatsız etti. 3) Türban düzenlemesi AKP-MHP ittifakının “toplumsal mutabakat” için yetmediğini kanıtladı. CHP'nin hemen Anayasa Mahkemesine gitmesi üzerine her şey tıkandı. MHP'liler bu sefer de AKP ile Anayasa'yı değiştirse bile CHP engeline takılacaklarının farkındalar. 4) AKP yönetiminin resmen hiçbir strateji açıklamaması, buna karşılık AKP yandaşlarının ortalıkta bir dizi seçeneği dillendirmeleri ve bunların bazılarının içine kendilerini de yerleştirmeleri MHP'lilerin hoşuna gitmiyor; 5) Bazı AKP yanlılarının “Destek olmazsanız ANAP ve D(Y)P gibi olursunuz şeklindeki gözdağları MHP'lileri öfkeliyor (Çakır 2008 a).”

Yukarıda örneklerini verdiğimiz parçalardaki zihniyet çözümlemesi

Parti kapatmaları zorlaştıracak bir Anayasa değişikliğinde AK Partiye verilecek destek siyaseten MHP'yi AK Partinin alternatifi hâline getirebilir.

için vurgulama noktalarına özellikle dikkat çekmek gerekir. Vurgulanan, benimsenen, önerilen ilke ile beklenti hâlindeki davranışın talep edilmiş biçimi arasındaki çelişki önemlidir. Örneğin, MHP'nin CHP safına savruluyor, savının dikkate değer boyutu MHP'nin kendi özgün politikasını geliştirip takip eden bağımsız bir siyasi varlık değil de ikincil bir yardımcı denek olarak algılanması. Bağımsız politika izlenemez, konulacak tavır ya AKP bu olmasa CHP hattına gitmek oluyor. Bu zihniyete göre, yıllardır binlerce kız öğrenciyi mağdur konuma düşüren başörtüsü sorununu çözmek istemenin adı "AKP'yi köşeye sıkıştırmak" olarak tanımlanmaktadır. Demek

Yorumlar büyük ölçüde MHP'nin demokratlığını ölçmek ve AKP'ye destek verme zorunluluğu üzerine kurgulanmış. Bunun ölçüsü de "demokrat bir 'merkez partisi' kimliği kazanmasına bağlı" olarak "AK Partinin kapatılmasına karşı çıkmak, bu konuda inisiyatif almaktan geçer."

isteniyor ki, "Aslında AKP'nin başörtüsü sorununu çözmek gibi bir amacı yoktu, fakat MHP bizi buna zorladı." Sadece bu örnek bile MHP'nin demokratlığını sorgulayan zihniyetin antidemokrat tavrının ve bunun nasıl içselleştirildiğinin bir göstergesidir.

Elbette DTP'ye kapatılma davası açıldığında demokratlıklarını ve milletin iradesini hatırlamayan yeni seçkinler, söz konusu AKP'nin kapatılması olunca aniden millet iradesi ve demokrasiyi hatırladı. Oysa MHP Genel Başkanı Bahçeli, PKK'nın sivil kanadı olan DTP'ye kapatılma davası açıldığında uyarıyordu: "Parti kapanmasın sadece suçlu cezalandırılsın yani bireyler cezalandırılsın," O zaman Bahçeli'yi görmeyenler aynı teklif karşısında "Başbakan ve ekibini saf dışı etmeyi düşünüyor." demeye başladılar. Gözden kaçırılan bir husus da Bahçeli'nin "Liderlerden ziyade suç işleyenler cezalandırılsın." önerisidir. Suç karşısında takınılması gereken tavır karşısında bir "ilke" teklifi partilerin gününbirlik çıkarları doğrultusunda değerlendirilmekte demokratik teamüller ise dikkate alınmamaktadır. Eleştirileri tersinden okuyarak sorulabilir: Niye AKP, MHP'nin parti kapatma konusundaki teklifine "evet" diyerek bir demokratlık göstermiyor veya böyle algılanmıyor da MHP AKP'yi destekleyince demokrasi adına konuşuluyor?

İlkesizliği ilke edinen yeni seçkinlerin

MHP'yi eleştirirken "MHP başörtüsünü çözemedi." argümanı sürekli gündeme getirilirken ve niye çözemediği konusunda en ufak bir "anlama" çabası sergilenmezken, AKP'nin "Başörtüsü sadece % 1,5'in sorunudur.", "Peruk takıp girsinler." vs. yaklaşımına sonsuz bir tolerans gösterilmesi nasıl bir zihinsel arka plandan hareket edildiğini gösteren önemli bir veridir. MHP, "17. madde halledilmezse bugünkü yaşanan sorunların yaşanacağını" zamanında söylerken bu öngörü niye haklı bulunmamaktadır. Yani MHP başörtüsü konusunda samimi miydi, diye sık sık soruldu ama AKP samimiydi diye sorulmamaktadır. Oysa MHP'nin başörtüsü konusunda AKP'yi tuzağa düşürdüğünü bu parti mensupları sarf etmektedirler. Yani "Biz başörtüsünü çözmeyecektik ama MHP bizi tuzağa düşürdü". Oysa MHP başörtüsünün çözülmesi gereken bir sorun olduğunu yıllardır söylerken yıllardır AKP bunu bir sorun olarak bile kabul etmediği göz ardı edilmektedir.

MHP, büyük sorunların çözümünde AKP'ye destek verirken demokrat, sağduyulu, diyalogdan yana, milletten yana biçiminde lanse edilmektedir. İlkelerine uymayınca ve siyasi konumu gereğince yapmak zorunda olduğu muhalif bir tavır ise CHP çizgisinde, darbe yanlısı, radikal, millet iradesine karşı olarak tanımlanmaktadır. Bu davranış biçimi banal, basit, günübirikçi, çıkarıcı, otoriter bir zihinsel yapının sonucudur.

Bununla birlikte sarsılmaz bir AKP'li duruşu olan ve sorunlara bu eksenle bir yaklaşım geliştiren "yeni seçkin sınıf" eleştiri noktalarında da ciddi bir ilkesizlik sergilemektedir. Mesela, Doğan grubunun bir gazetesinde Bahçeli'nin bir teklifi desteklendi veya olumlandı diye Bahçeli'yi eleştirmek

İlkesizliği ilke edinen yeni seçkinlerin MHP'yi eleştirirken "MHP başörtüsünü çözemedi." argümanı sürekli gündeme getirilirken ve niye çözemediği konusunda en ufak bir "anlama" çabası sergilenmezken, AKP'nin "Başörtüsü sadece % 1,5'in sorunudur.", "Peruk takıp girsinler." vs. yaklaşımına sonsuz bir tolerans gösterilmesi nasıl bir zihinsel arka plandan hareket edildiğini gösteren önemli bir veridir.

AKP'yi kendi toplumsal ve kültürel tabanının ideolojik profili göz önünde bulundurulduğunda açıklaması imkânsız politikaları ve icraatları için zorlama bir açıklama, “anlama” ve “meşruiyet arama” çabası sergilenirken, aynı çabanın MHP'yi “anlama” konusunda gösterilmediğinin temelinde, tavırların demokratik ilkelere göre değil siyasi çıkarlara göre belirlenmesi vardır.

için yeterli bir argüman olabilmektedir. Oysa yıllardır sözü edilen grup AKP'yi desteklerken pek konuya “bu açıdan” yaklaşılmamıştı. AKP'yi kendi toplumsal ve kültürel tabanının ideolojik profili göz önünde bulundurulduğunda açıklaması imkânsız politikaları ve icraatları için zorlama bir açıklama, “anlama” ve “meşruiyet arama” çabası sergilenirken, aynı çabanın MHP'yi “anlama” konusunda gösterilmediğinin temelinde, tavırların demokratik ilkelere göre değil siyasi çıkarlara göre belirlenmesi vardır.

Demokrasi, özgürlük ve milletin iradesi kavramlarını dillerinden düşürmeyenler kendi konumlarının keyfiliğine göre hukuka ve yargıya övgü veya sövgü olarak yansıyan bir davranış sergilemektedirler. Bütün dışavurumlarına ve söylemlerine bakıldığında artık bir “din” hâline gelen demokrasiyi, kapatma davası karşısında, hukuka karşıt olarak konumlayabilmektedirler. Bırakılan izlenim, hukukun ve demokrasinin birbiriyle çatıştığı birinin olduğu yerde ötekinin olamayacağı gibi bir tahayyüldür. Türkiye'nin “yeni seçkinleri” mensupları oldukları partilerin ve kurumlarının suç işleme hakkı olduğu ve âdeta bir imtiyaz peşinde olduğunu vurgular gibidirler. Bir partiye açılan kapatma davasını bir hukuk sorunu olmaktan çıkararak kendi güç ve imtiyaz alanlarının sürdürülmesi mücadelesine dönüştürebilmektedirler.

Yeni Türkiye'nin yeni seçkinlerinin demokratik ilkeleri olarak temayüz eden AKP'yi desteklemek demokrasiye sahip çıkmak ve demokrat olmak iken buna mukabil AKP'ye karşı olmak darbeci, antidemokrat olmak demek anlamına gelmektedir. Bu tavır ciddi olarak otoriter zihniyetli bir aydın sorununun varlığına tekabül ediyor. Toplumunu etkileme

ve yönlendirme mekanizmalarının stratejik merkezlerinde yer alan bu

yeni seçkin zümrenin söz konusu söylemi ve hegemonik düşünme biçimi metinlerinde bütün içerikleriyle gözlemlenebilmektedir.

2. 2008 Yerel Seçimleri ve MHP

Tarih ve kültür olgularının biçimlenmesinde başat rol oynadığı bilişsel evren bireyi çevreleyen bütün düşünce ve davranışların güdülendiği bir yaratıcı kaynaktır. Bu varsayımın somutlaştığı bir alan da MHP'nin 2008 Yerel Seçimlerde beklenenin üstünde bir oy alması karşısındaki takınılan tavidir. Bu gelişmenin değerlendirilmesi Türk milliyetçiliği karşısındaki olumsuz ön yargıların ve bir zihniyetin somut olarak gözlemlenebilmesinin imkânı yaratılmıştır.

Gerek yerel seçimlerde gerekse milletvekili seçimlerinde MHP'nin başarısı "Kürtlere tepki" oyuyla açıklanmaya çalışılmaktadır. Bu iddiaya göre, doğudan batıya göç eden Kürtlere olan tepki, MHP'ye oy olarak yansımaktadır. Başka bir deyişle, bazı büyük şehirlerde, illerde, ilçelerde MHP'nin oylarını artırması olgusu, o bölgelerdeki yoğun Kürt göçüne bağlıdır ve o bölge halkının Kürtlere olan karşıtlığı bir tepki olarak MHP'de karşılığını bulmuş ve oylarını artırmıştır. Yani MHP Kürtlerin yoğun göç aldığı şehirlerde büyük bir oy patlaması yapmıştır. Bu iddiaları dile getiren "demokratların kaygısı" liberal demokrasi gelişmezse bu sürecin devam edeceği iddiasıdır. Kurumsal olarak MHP ile birlikte Türk milliyetçiliği, millî devlet, millî kimlik bu yorumlarda olumsuz bir düzlemde yerini almaktadır.

Ermeni milliyetçisi bir yazar "Kimliklere dönüşün genelde kabaca üç nedeni var: Hızlı değişim dönemlerinde gerekli değişim adımlarını atamayanların, kendilerini psikolojik ve sosyal açıdan güvenceye aldıkları bir sığınak kimlik..." tespitinin arkasından "Bunun bariz örneği kıyı şeridinde ortaya çıkmış olan

'yeni CHP'lilik. Toplumsal gerçeklikle yüzleşmek istemeyen, değişimin kendisini yabancılaştırdığını fark edenler, bugün siyasetten uzaklaşarak tüm taleplerini

Yeni Türkiye'nin yeni seçkinlerinin demokratik ilkeleri olarak temayüz eden AKP'yi desteklemek demokrasiye sahip çıkmak ve demokrat olmak iken buna mukabil AKP'ye karşı olmak darbeci, antidemokrat olmak demek anlamına gelmektedir.

laik kimlik etrafında yoğunlaştırmayı 'siyaset' olarak tanımlamaktalar", derken doğrudan akıllı akılsız sınıflandırması yaparak aydın despotizminin tipik bir örneğini vermektedir. Bu jakoben yaklaşıma göre, siyasetten anlamayanlar CHP'ye oy vermektedir. Bunların dışında daha pratik iki neden daha bulunuyor diyen yazar, "Birincisi ülkenin batı kentlerinde, Kürt göçmenlerden hareketle ortaya çıktığı üzere, ötekinin tehdit olarak algılanmasıyla oluşuyor. Ege'nin içlerine doğru MHP eğiliminin güçlenmesinin ana saiklerinden biri bu.

Bir seçimi devletin kurucu felsefesi yani üniter-millî karakteri ve Türk milliyetçiliği ile hesaplama gerekçesi olarak görmektedirler.

İkinci neden ise aynı dinamiğin beklentilerin karşılanmamasına bağlı olarak harekete geçmesi" (Mahcupyan 2009). Bu düşünce karşısında sorulması gereken soru, MHP eğer Kürt göçüyle oy almış olsa İstanbul başta olmak üzere yoğun göçün yaşandığı diğer illerde başarı gösterememesi neye bağlanacaktır ve bu olgu nasıl açıklanacaktır? Söz konusu zihniyetlerde olgunun anlaşılmasını sağlayacak analizden ziyade Türk milliyetçiliğini kendi zihniyetindeki kalıba uydurmak ana gaye olduğu görülmektedir.

Seçimi bir "kimlik seçimi" olarak gören Kürtçü çizgideki bir yazar seçim sonuçlarını "Fena da değildi." diyerek

değerlendirmektedir. Çünkü böylece, "Türkiye'de hangi kimliklerin kemik karakterde olduğunu fark etmiş olduk. Hangi kimliklerin vazgeçilmez olduğunu" demektedir. Seçimi değerlendirirken "Kürtler Kürt olduklarının, kıyı kesimlerinde yaşayanlar laik hayat tarzlarından vazgeçmeyeceklerinin, Orta Anadolu muhafazakâr-liberal eğilimlerinin altını çizdi. Tabii MHP'yi unutmamak gerekiyor. Bana kalırsa MHP başarısını Kürt göçüne borçlu. Aday tercihleri mutlaka etkili olmuştur ama bunu besleyen faktör Kürt göçü alan illerde yükselen milliyetçi eğilimdi. Böyle bakınca bu tablodan çoğu kimseyi karamsarlığa iten bir ayrışma okunabilir." tespitini yapmaktadır. Bu tabloyu karamsar olarak değerlendiren yazar, "Ben bu karamsarlığın Türkiye'nin kuruluş ideolojisinden kaynaklanan reflekslerden doğduğunu düşünüyorum. Sandıktan çıkan sonuç özetle şunun altını çizdi: Bugüne kadar benzerliklerimize vurgu yaparak ayakta tutmaya çalıştığımız üniter devlet, bundan sonra farklılıkları yaşatarak devam ettirebilir. Farklı kimliklerin kendini yaşamasının önünü açmayan siyaset bundan sonra başarılı olmayacaktır. Bu seçim ilkel milliyetçiliğin, demokratik açılımlarla beslenmeyen bir laikliğin gelecekte şansının olmayacağını gösteriyor bize" (Batur 2009). Yazara göre millî ve üniter devlet seçim sonuçlarına göre artık bu vasfını değiştirmek zorunda. Farklı kimlikleri anayasal düzeyde tanıyarak

varlığını devam ettirebilir. Kuruluş ideolojisi yani ilkel milliyetçilik olarak tanımlanan Türk milliyetçiliğinin gelecekte şansının olmayacağı iddia etmektedir. Demokrasinin somut bir tezahür biçimi olarak seçimlerin, nasıl Türkiye Cumhuriyeti'nin temel vasfının ve bütünlüğünün sorgulanmasına yol açtığı net olarak görülebilmektedir. Sanki seçimler yönetici kadroların değil de devletin kendini feshedip etmeyeceği konusunda yapılmıştır.

Seçimleri aynı şekilde kimlik siyaseti ekseninde değerlendiren bir başka yazar da 29 Mart Seçimlerinin ortaya koyduğu sonuçlardan birini, AKP'nin seçim kampanyası sürecinde dile getirdiği "hizmet siyaseti-kimlik siyaseti" ayrımının seçmen nezdinde kabul görmediği biçiminde yorumlamaktadır. Bejan Matur'un yukarıda alıntıladığımız yorumlarına atfen seçimlerden sonra ortaya çıkan manzarayı kimliklerin önemli ve çoğu kez belirleyici bir rol oynaması olarak değerlendirmektedir. Yazar, kültürel kimlikleri ve "hayat tarzları" arasındaki farkları "Türkiye toplumunun bir gerçeği" biçiminde izah etmektedir. Buna göre, "Türkiye, 29 Mart sonrasında teyit edilmiş bulunan siyasi-kültürel kimlik çoğulculuğunun gereği olarak, demokrasisinin kapsamını genişletmek, derinliğini artırmak için yeni reformlara yönelmelidir." Yazar Batur gibi bu yönelişi, "Cumhuriyetin kurucu felsefesiyle eleştirel bir biçimde hesaplaşmayı da içermelidir." demektedir. Hükûmet partisi başta olmak üzere pek çok sivil toplum örgütünün anayasal taslaklarının hazırlanmasında önemli rol üstlenen bir anayasa hukukçusu yazarın bu yaklaşımı, sorunu daha da önemli bir konuma oturtmaktadır. Bir seçimi devletin kurucu felsefesi yani üniter-millî karakteri ve Türk milliyetçiliği ile hesaplaşma gerekçesi olarak görmektedirler.

Aynı yazar bu makalesinin devamı niteliğindeki başka bir yazısında sorunu daha somut olarak ifade etmektedir: "XIX. yüzyıl ile XX. yüzyılın ilk yarısına özgü bir kültürel-siyasi teklif temeline dayandırılmak istenen 'ulus devlet' yapısı, bu yapının Türkiye'ye özgü ideolojik ifadesi olan 'Kemalizm', çağdaş demokratik çoğulculuğa 'içkin' olan 'çok kültürlülük' gerçeğini anlama ve içirme yeteneğinden yoksundur. Türkiye demokrasisini arızalı kılan bu

Milliyetçiliği düşünce özgürlüğü çerçevesinde bir zenginlik olarak değil de yok edilmesi gereken bir düşman olarak gören bir zihniyet nasıl demokrasiden ve çok kültürlülüğünden söz edebilir üzerinde ayrıca düşünülmesi gerekir.

yoksunluk, kültürel kimlik farklılıklarını ‘özel alan’a, gelenekselliğe hapsedmeye ve bu farklılıkların kamusal siyasi alanda ifade imkânlarının önüne geçmeye çalışarak aşilamaz.” Yazar bu yaklaşımıyla çözüm önerisinin zorunlu şartını vurgular: “Yurttaşlarının farklılıklarını özgürce ifade edebildikleri bir kamusal siyasi alanın genişliği ölçüsünde, gerçekten cumhuriyet adını hak edebilecektir. Bu genişlemenin gerçekleştirilmesi ise, Türkiye’de siyasi ve idari teşkilatlanmanın yeniden, çok kültürlülüğün gereklerine uygun bir biçimde, kültürel kimlik farklılıklarına saygının belirginleştiği bir hukuki yapıya kavuşturulmasıyla mümkündür.”

MHP’nin oylarını artırmasındaki sebeplerin belirlenmesinde aydınları yanıışa götüren ana saik Türk kimliği karşısındaki patolojik tutumlarıdır.

Yazar, şayet daha kapsamlı ve daha derinlikli bir demokratikleşme süreci yaşanmadığı takdirde, Türkiye’nin “Daha içe dönük, daha kapanmacı ve böylece daha dar milliyetçi bir devlet hâline gelme ihtimâli de büyüktür.” diyerek milliyetçiliğe bakış açısını sergiler. Demokratikleşme milliyetçiliğe karşı olmak demektir. Milliyetçiliği düşünce özgürlüğü çerçevesinde bir zenginlik olarak değil de yok edilmesi gereken bir düşman olarak gören bir zihniyet nasıl demokrasiden ve

çok kültürlülükten söz edebilir üzerinde ayrıca düşünülmesi gerekir (Köker 2009).

Aynı yazar, seçimleri değerlendirirken Türk milliyetçiliği ile “Kürt azınlığın etnik kimlik talepleri arasındaki çatışmadan” ve Türk milliyetçiliği ile “globalleşmenin gerekleri (Türkiye bağlamında AB üyeliğine yönelik demokratikleşme reformları) arasındaki çelişkidenden” söz etmektedir. Yazara göre, AKP: “İnanç temelli muhafazakâr değerlere ağırlık veren, globalleşmenin ve demokratikleşmenin gereklerini belli ölçüde yerine getirmeye çalışan, etnik kimlik taleplerine iki milliyetçi partiye (MHP ve CHP) oranla daha anlayışla yaklaşır görünen ve merkez-çevre çatışması bakımından açıkça çevrenin temsilcisi olan bir merkez partisi görünümündedir.” Yazar AKP’ye bir öneride bulunur, “Bu merkez partisi konumu, AK Partiyi merkez partilerinin klasik ikileleriyle karşı karşıya getirmektedir. Partinin mevcut konumunda şu veya bu yönde önemlice bir değişiklik, bir taraftan oy kazanımına, diğer yandan da oy kaybına neden olabilir. Mesela Kürt sorununda kimlik taleplerine daha anlayışla yaklaşmak, Kürt kökenli seçmenlerden daha büyük destek sağlarken, parti tabanındaki Türk milliyetçisi unsurların uzaklaşmasına neden olabilir. Tersine, milliyetçi söyleme yaklaşma, özellikle güneydoğuda ciddi oy kaybına yol açabilir.” (Özbudun 2009 a).

29 Mart Yerel Seçimlerinin ortaya çıkardığı Türkiye haritası, “kimlik

siyaseti" tar-tışmalarını hızlandırdı. PKK'nın siyasi kanadı DTP'nin doğu ve güneydoğuda aldığı sonuç üzerine liberal, İslamcı ve solcu çevreler yanında AB güç odakları, "Demek ki, sorun terör veya ekonomi değil. Artık Kürtlerin sesine kulak verelim" kampanyası başlattı. Kulak verilmesi istenen talepler de bundan sonra PKK'ya silah bıraktırmanın değil, "genel affın konuşulması", İmralı'daki terörist başının "özgürlüğüne" kavuşturulması, "Kürtçe eğitim" ve "Kürt kimliğine Anayasal tanıma" olarak sıralanıyor. DTP yöneticilerinin, işi ABD Başkanı Obama'dan "özerklik" talebinde bulunmaya kadar vardığı (Yıldız 2009 a).

MHP'nin oylarını artırmasındaki sebeplerin belirlenmesinde aydınları yanı sıra götüren ana saik Türk kimliği karşısındaki patolojik tutumlarıdır. Bu yorumlar bazı ön kabullere dayalı olduğu görünmektedir. Bunlar:

1- Kürtler MHP'ye karşıdır, aynı zamanda MHP de Kürt düşmanıdır.

2- Türk milliyetçiliği ile Kürtlerin varlığı arasında zorunlu bir karşıtlık bağıntısı vardır.

3- Türk milliyetçiliği demokrasinin düşmanıdır.

4- Kimlik siyaseti demokrasinin temelidir.

5- Gerçek bir demokrasi için (Türk) milliyetçili(ği)k yok edilmeli veya etkisizleştirilmelidir.

Türk kimliği ve milliyetçiliğini düşman ve demokrasi karşıtı olarak gösteren aksiyomlar şunlardır:

1- Etnikçilik, mezhepçilik olumlu bir gelişme ilken bunları da kapsayan ve birleştirici vasfı ile temayüz eden (Türk) milliyetçili(ği)k olumsuz bir tasavvura sahiptir.

2- Demokrasinin gelişimi için Türk milliyetçiliği ile mücadele edilirken ezilenlerin davası olan "Kürt milliyetçiliği" geliştirilmelidir.

Etnik ırkçı, bölücü, Kürt milliyetçiliği ile devlet kurucu bir ideoloji olarak bütüncül karakterdeki Türk milliyetçiliği arasında yapılan tercih Türk kimliğine mesafenin ve düşmanlığın bir yansımasıdır.

3- “Kürt milliyetçiliği” bir kimlik mücadelesi iken Türk milliyetçiliği kimlik bazında tanımlanamaz.

Bu noktada cevap aranması gereken sorular şunlardır:

Anayasa değişikliği MHP'nin psikolojik baskı altına alındığı ve ideolojik karakterinin istenilen doğrultuda yontulabilmesi için eleştiri konusu yapıldığı bir süreçtir.

1- Türk milliyetçiliği ile Türklük ve Kürt milliyetçiliği ile Kürtlük arasında nasıl bir ilişki biçimi görülmektedir? Veya Kürt milliyetçiliği kimlik siyaseti bağlamında olumlanırken Türk milliyetçiliği kimlik siyaseti bağlamında niye değerlendirilmemektedir?

2- Hangi somut verilere bağlı olarak MHP Kürt karşıtı bir konumda gösterilmektedir?

3- DTP'nin sürekli olarak PKK ile olan bağlantısı özel olarak vurgulanırken ve PKK'nın siyasi bir kanadı olduğunu deklare ederken neden DTP demokrasinin vazgeçilmezi olmaktadır? Buna mukabil MHP'nin birleştiriciliği ortadayken, Orhan Miroğlu gibi Kürt milliyetçileri tarafından bile kabul edilirken, bir “öcü” gibi gösterilmektedir?

Kabaca bu analizlere baktığımızda MHP Kürtlerin olmadığı bölgelerde birinci çıkması gerekiyordu. Buna göre Türkiye'nin doğusu veya Sivas'ın ötesi olarak sınırları çizilen bir bölge zihinlerde doğrudan Kürdistan olarak çiziliyorsa ve geri kalan bölgesinde tepki olarak MHP'nin alması gerekiyordu. Ayrıca bir önceki seçimde MHP'nin olan İğdır nasıl oluyor da bu tepkinin gösterilmediği bir bölge hüviyetindedir? Mersin dâhil kıyı şeridi yoğun Kürt göçünün yaşandığı bölgeler olmasına rağmen CHP almıştır da MHP burada yer alamamıştır? İstanbul Türkiye'nin en yoğun Kürt göçünün yaşandığı bölge olmasına rağmen nasıl oldu da MHP en ufak bir başarı sağlayamamıştır? Bu haritaya göre acaba Türkiye'nin batısı veya Sivas'ın berisi Türk değil mi? İstanbul ve kıyı şeridi Türklükten çıkmışlar mıdır?

Temel sayılıtımız, bu analizleri yapan aydınlar Türk milliyetçiliği karşıtı otoriter bir zihniyete sahiptir. Türk milliyetçiliğine olan olumsuzlama veya karşıtlık, Kürtler araçsallaştırılarak gerçekleştirilmektedir. Türk kimliği, millî devlet, millî kimlik, Türk milliyetçiliği olguları MHP eleştirisiyle aynı düzlemde birbirlerinin vazgeçilmez enstrümanları olarak görünürlük kazanmaktadır. Kürtler ile Türk milliyetçiliği arasında herhangi bir somut

veriye dayandırılmaksızın doğrudan bir düşmanlık tasavvur edilmektedir. Somut, nesnel olgusal gerçekliklerin açık göstergelerinin tersine çözümlenmelerini Türk milliyetçiliği ve genel olarak Türk kimliği karşıtı bir zeminde yorumlanması bu düşmanlığın derecesini göstermektedir. Etnik ırkçı, bölücü, Kürt milliyetçiliği ile devlet kurucu bir ideoloji olarak bütüncül karakterdeki Türk milliyetçiliği arasında yapılan tercih Türk kimliğine mesafenin ve düşmanlığın bir yansımasıdır. İçselleştirilmiş olan faşizm veya otoriter zihniyet “liberal faşizm” olarak Türk kimliğine olan karşıtlığı demokrasi olarak tanımlamaktadır.

3. Anayasa ve MHP

12 Eylül 2010'da Türk vatandaşı seçmenler toplam 26 maddelik bir Anayasa değişikliği paketini oylamak için sandık başına gitti. Genel seçimler havasında geçen referandum oylaması çok sert tartışmalar gölgesinde gerçekleşti. Tartışmaların temelinde Anayasa Mahkemesi ve HSYK'nin yapısını yeniden düzenleyen maddeler ve 12 Eylül 1980 askerî cuntasının sorumlularını koruyan Geçici 15. maddenin kaldırılması bulunmaktadır.

Anayasa değişikliği MHP'nin psikolojik baskı altına alındığı ve ideolojik karakterinin istenilen doğrultuda yontulabilmesi için eleştiri konusu yapıldığı bir süreçtir. Bu sürecin edimcileri “Eski Ülkücü” olarak anılan ve bir zamanlar MHP'de görev almış veya kısa bir süre içinde bulunmuş kişiler, MHP'nin muhafazakâr karakterini vurgulayarak bir mensubiyet kurmaya çalışan liberal, sağ ve İslamcı yazarlar ile “sizden biri” ve “sizin iyiliğiniz için” duyusunun verildiği yumuşatma taktikleri uygulayan aydınlardır. AKP lehine MHP'yi etkileme misyonuyla hareket eden bu yazarların yazılarında göze çarpan özelliklerin başında MHP'yi “önemli”, “halktan yana”, “demokrat” ve “muhafazakâr” niteliklerini öne çıkararak bir yumuşama havasına sokmasıdır. Elbette en dikkate değer olan normal zamanlarda MHP ve Türk milliyetçiliğine tahammül edemeyen liberal ve Marksist kalem sahiplerinin MHP'nin demokratiği ve ılımlılığı üzerine yazmalarıydı. Bu bölümde MHP'nin Anayasa değişikliği için gerçekleştirilecek oylama ve referandum

Elbette en dikkate değer olan normal zamanlarda MHP ve Türk milliyetçiliğine tahammül edemeyen liberal ve Marksist kalem sahiplerinin MHP'nin demokratiği ve ılımlılığı üzerine yazmalarıydı.

süresindeki algılanışı konu edilecektir.

Türk milliyetçiliği ile “sorunlu” yazarlardan müteşekkil zümre MHP’yi, AKP’nin sunduğu her yasa teklifinde desteklemesi yönünde ellerinde bulundurdukları kitle iletişim araçları vasıtasıyla baskı altına alma girişimleri gözden kaçmamaktadır. Kendilerinin yer aldıkları ve savundukları düşünceler, ilişkiler ağı, takip ettikleri politikalar göz önünde bulundurulduğunda demokratik yaklaşımın rahatlıkla bir tarafa bırakılabileceği gerçeği

Türk milliyetçiliği ile “sorunlu” yazarlardan müteşekkil zümre MHP’yi, AKP’nin sunduğu her yasa teklifinde desteklemesi yönünde ellerinde bulundurdukları kitle iletişim araçları vasıtasıyla baskı altına alma girişimleri gözden kaçmamaktadır.

akılda tutulmalıdır. Çünkü yapıcı eleştiri her siyasi partinin ihtiyacı olan bir zorunluluktur. Fakat MHP’yi ele alırken kullandıkları kıstaslara ve gerekçelere bakınca kendi referans kaynaklarında bir sorun olduğu görülmektedir. MHP’nin tabanının özelliklerini vurgulayan bu kişilerin MHP’nin CHP ile aynı karede görünmelerini tabanı rahatsız edeceği önkabulünden hareket ettikleri gözlenmektedir. Aynı davranış kalıbının tekrarlanması bize göstermektedir ki söz konusu bu aydın zümrenin AKP Anayasa’sının görüşülmesinde MHP’nin kabul etmesi için sürekli MHP’yi kendi demokratlıklarının şartları çerçevesinde yaptıkları değerlendirmeleri köşelerinde yazmaktadırlar.

AKP iktidarının icraatlarını topluma kabul ettirme görevini üstlendiği görülen, bu toplumsal zemini biçimlendiren ve eylemlerini meşrulaştırmada etkili bir rol oynayan Zaman gazetesi yayın yönetmeni Ekrem Dumanlı, MHP’nin niye Anayasa değişikliğine destek vermesi gerektiği konusunda yoğun propagandaya girişen zümrenin başında gelen üyelerindedir. Geçmişteki birtakım olaylar üzerinden

MHP’yi köşeye sıkıştırdığı izlenimi yaratan –zamanında CHP’den Adalet Bakanlığı yapmış olan Mehmet Moğultay’ın kadrolaşmayla ilgili meşhur sözleri gibi- konularda sorular sorarak MHP’nin Anayasa değişikliğine onay vermesi gerektiğinin izahını yapmaktadır. Dumanlı’ya göre, “MHP önemli bir parti. Çile çekmiş bir parti. O yüzden de CHP ile ortak hareket ettiği her konuyu kendi seçmenine haklı gerekçelerle açıklamak zorunda. Şu aşamada

CHP'nin hukuk kolları gibi bir görüntü altında ezilen yargının bu imajına sahip çıkmak MHP'de rahatsızlığa yol açar. Sanırım bu durumu MHP'nin tavanı görüyordur; en azından tabanının gördüğü kadarıyla..." (Dumanlı 2010) izlenen strateji CHP ile özdeşleştirmek.

Yazılarında Türk milliyetçiliğine tahammülsüzlüğü ile tanınan "liberal" bir yazar olan Dağı da, "Anayasa'yı değiştirme sürecine olumlu katkıda bulunmayan bir MHP, istese de istemese de kendini CHP ve yargı oligarşisinin yanında konumlandırmış olacak. Partinin tepesi bundan rahatsızlık duymayabilir, fakat tabanının en azından bir kısmına bunu anlatmakta zorlanacaklar." diyerek CHP ile özdeşleştirme stratejisini tekrarlar. "Aslında MHP'nin sorunu daha derin." diyerek ideolojik nitelikli bir sorgulama veya saldırı da gerçekleştirir. Dağı'ya göre, "MHP tabanında sosyolojik bir deprem yaşanıyor. İç Anadolu'nun muhafazakâr, eğitim ve gelir düzeyi düşük, ama toplumsal mobilizasyon talebi yüksek kesimlerinden Akdeniz hattında, Kürt sorununa tepkili, eğitilmiş, kentli ve laik kitlelere açılıyor. Muhafazakâr-milliyetçi bir partiden laikçi-milliyetçi, yani bildiğimiz ismiyle 'ulusalci' bir harekete doğru evriliyor MHP." CHP ile olan "ortaklığı" n da değiştiğini söylediği bu sosyolojik alanla temellendirir. Yani ulusalcılığa kaydığını belirterek CHP'ileştiğini iddia ederek bunun üzerinden tartışmayı ideolojik bir konuma çeker. Tespit ettiği bu zeminden hareketle "Ancak partinin 'geleneksel taban'ı yönetiminde temsil edildiğinin çok ötesinde hâlâ MHP'nin arkasında. Tabanın bu kesimi AK Partiye yakınken, parti üst yönetimi ve Meclis grubu 'ulusalci' yeni kitlelere ve CHP'ye daha yakın görülüyor. ... Sorun, MHP'nin hangi toplumsal kesimlere yöneleceği ve nasıl bir siyasal söylemi esas alacağı. ... MHP, CHP'ye yanaşarak yanlış bir tercih yapıyor. Çünkü bu, dar bir alan. CHP'yi bile iktidar alternatifi yapamayan bir toplumsal zeminden ve siyasal

MHP'yi Anayasa değişikliği konusundaki tavrından dolayı değerlendirmeye alan bir başka yazar da siyaseti yine akkara düzleminde kategorileştirerek darbeci, jakoben, statükocular ve demokratikleşme yanlısı, yenilikçi, değişimci tasnifinde CHP-AKP yer alır.

duruştan söz ediyoruz. MHP'nin 'laik, kentli, eğitimli' kesimlere yaklaşma stratejisinin geleceği yok" derken MHP yönetimi ile tabanı arasında bir ayrıma giderek ideolojik farklılığın ortaya çıktığını ispatlamaya çalışır. "Üstelik statükoya demirleyen, değişime direnen CHP'ye benzemekle AK Partiyi değişimin öncülüğü rolünde iyice yalnız bırakıyorlar. Bu anlamda ikisinin de AK Partiden oy çalması neredeyse imkânsız. Rakipleri AK Parti değil, birbirleri. Bu kadar birbirine benzeyen iki hareketten birisi diğerini yutacak. Tıpkı ANAP ve DYP gibi."

Hükûmetin ve politikalarının siyasi analizlerinde temel referans olarak sabitlendiği akademisyen ve yazarlarda belirgin bir koşul olarak öne çıkmaktadır.

AKP'yi desteklemenin ideolojik bir zorunluluk vurgusunun ardından aksi takdirde ANAP-DYP gibi aynı kaderi paylaşacağını söyleyerek bir tehditvari hatırlatmalarla bir baskı kurmaya çalışır. MHP, "kötü CHP"dense "iyi AKP"ye yaklaşmalıdır. MHP'nin 40 yıllık bir parti ve hareket olduğunu göz ardı ederek AKP ile aynı muhafazakâr kitleye dayandığı argümanı ile görüşlerini gerekçelendirir. Sonuçta iki seçenek vardır. "Anayasa tartışmaları MHP için gelecek seçimler öncesi son fırsat" derken "ya Anayasa'nın değiştirilmesine direnerek CHP'nin saflarında yer alacak, ona biraz daha yakınlaşacak ya da sürece destek vererek CHP'ye benzemekten kurtulacaklar."

Ya AKP ya da CHP. Beklenen ise, cumhurbaşkanı seçimini örnek göstererek MHP'den "kendini büyük çoğunluğun yanında konumlandırması"dır. Ona göre, "Geleneksel çizgisindeki 'toplumsal çevreyi temsil eden' bir MHP Kemalist bürokrasiye, laikçi kentlilere ve statükocu CHP'ye yaşanan bir partiden siyaseten daha doğru yerde durur" (Dağı 2010 b).

MHP'yi Anayasa değişikliği konusundaki tavrından dolayı değerlendirmeye alan bir başka yazar da siyaseti yine ak-kara düzleminde kategorileştirerek darbeci, jakoben, statükocular ve demokratikleşme yanlısı, yenilikçi, değişimci tasnifinde CHP-AKP yer alır. MHP ve diğer partiler bunlardan birinin yanında yer almaya zorlanır. Bu konumlamaya göre de sıfatı belirlenecektir. Yazar, olması gerekeni yine diğer yazarlar gibi taban-tavan ikilemiyle açıklamaya girişir: "AK Parti Hükûmetinin açılımları, işte bu anlayışı ("statükocu-darbeci anlayışı" İ.V) değiştirmeye yöneldiği için müesses siyasi rejimi ve siyasi kültürü yerinden sarsıyor. Asker sivil bürokrasinin vesayet rejimi ve ideolojisindeki çözülme ve bu çözülmenin bir siyasi parti eliyle hızlanması, eski rejime göre oluşmuş siyaset anlayışına

sahip siyasi parti ve siyasetçileri zora sokmuş durumda. Bu zorluk, en çok AK Parti- CHP kutuplaşması dışında üçüncü bir seçenek olmaya çalışan MHP üzerinde görülüyor. Sadece söylem düzeyinde değil, kadro ve taban düzeyinde de MHP sıkışmış durumdadır” (Yılmaz 2010).

Hükûmetin ve politikalarının siyasi analizlerinde temel referans olarak sabitlendiği akademisyen ve yazarlarda belirgin bir koşul olarak öne çıkmaktadır. “MHP Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli ve çevresindekiler, başta Kürt açılımı olmak üzere ülkenin hemen tüm normalleşme girişimlerine karşı çıkmakta, başta icra makamı hükûmet olmak üzere destek veren herkese dozajı gittikçe artan itham ve hatta tehditlerde bulunmaktadırlar.” diyerek tek yönlü olarak normalleşmenin şartının AKP politikaları olarak görülmekte ve muhalefet etmek normalleşmeye karşı çıkmak biçiminde sunulmaktadır. Yazara göre, “MHP yakın geçmişteki bazı olumlu ve ılımlı politikalarının ötesinde şimdilerde ileri düzeyde bir devletçi politika izlemektedir. Hatta Kürt açılımından bugüne gelinen yol, sergilenen tavır göz önünde bulundurulduğunda yer yer, ister istemez bir faşizan politikayla karşı karşıya olduğumuz bile söylenebilir. Yani MHP bugün bir ucu faşizme uzanan bir devletçi politika yürütmektedir.” MHP’nin başörtüsü başta olmak üzere cumhurbaşkanlığı seçimlerinde gösterdiği destek hatırlatılarak bir yumuşatma taktiğinin ardından MHP’nin Kürt Açılımında takındığı tutumu devletçi bir yaklaşım olarak gördükten sonra bunun faşizmin bir göstergesi olarak yorumlamaktadır. Geçmişe atıfta bulunan yazara göre, “MHP bugün bulunduğu yer itibarıyla nizamı âlemci bir milliyetçilik içinde bile değildir. Dünyaya düzen getirmek, bu arada Türk birliğini sağlamak, vb. gibi potansiyel olarak bile böyle bir düşüncesi yoktur. Ortada, içe kapalı, değişimlere direnen bir parti vardır. Ülkeyi bölmek, vatanı satmak, devleti parçalamak gibi nesnel hayatta pek de karşılığı bulunmayan faşizan temalar güncelliklerini korumaktadır. ... Dış ve iç sorunlarla ilgili üretilmiş belirgin bir politik görüş yoktur. Dünyanın gidişi, toplumun talepleri karşısında takınılan tavra bakılırsa en az 50 yıl öncesinin konjonktürüyle hareket ettiği söylenebilir.” Bu yorumların

Değiştirilmek istenen Anayasa’nın müellifi olan 12 Eylülcüler CHP’yi kapatmakla yetinse de MHP’yi ve Ülkücü kadroları yıllar süren mahkemelere sürüklemiş, cezaevlerinde misafir etmişti.

ardından klasik ya bizdensin ya ondan noktasına gelinir: “En büyük sıkıntı değişmemek, yenilenememektir”. Değişmek AKP, statüko CHP. MHP'nin CHP'ileştiği ve taban-tavan yorumu burada da kendini gösterir: “Şüphesiz MHP'nin alt kitlesi de bu farkı toplumun bütün kesimleri gibi görmekte zorlanmayacaktır. Esasen son kamuoyu yoklamaları MHP ve CHP kitlelerinin önemli oranda anayasa değişikliğine destek verdiklerini göstermektedir. MHP unutmamalıdır ki bir baskıyla seçkin yapının önünde hep edilgin

AKP'nin demokratik müzakereyi ve teamülleri hiçe sayarak “dediğim dedik” bir dayatma içine girmesi bilinçli olarak gerçekleştirilmiş bir stratejiye benzemektedir.

konumda kalan ve dolayısıyla da açık bir tepki veremeyen toplumumuz sandıkta sağduyulu kararlar vermiştir. MHP'nin göremediği ama CHP'nin sezdiği tepki de budur. Toplum MHP'den ideolojisinde kullandığı millet adına daha duyarlı olmasını bekliyor. Yoksa MHP siyasal tarihinin ciddi yanlışlarından birisine oynamış olacaktır.” (Aydın 2010).

“Başörtüsü ve cumhurbaşkanlığı seçimlerindeki davranışından “halktan yana” bir parti statüsü veren” diye MHP'yi tanımlayan bir başka yazarda, “İdeolojisi ters gelebilir, üslubuna takılabilirsiniz, ancak MHP yine de ‘halktan yana’ bir parti. Ülke ve halkın çıkarı söz konusu olduğunda ya da halkın eğilimini anladığında, ‘ideolojik’ sertliğini unutabiliyor MHP...

Aksi gerçek olsaydı, Abdullah Gül'ü Çankaya Köşkü'ne çıkararak süreç yaşanmazdı. ‘Başörtüsü yasağı’nu üniversitelerden kaldırmak için yapılan Anayasa değişikliği MHP'nin de oylarıyla gerçekleşmişti. ... Ertuğrul Özkök'ün ‘411 el kaosa kalktı’ manşetini uygun gördüğü, CHP'nin başvurusuyla Anayasa Mahkemesinin ‘yetkisi dışına çıkarak’ iptal ettiği, Ak Partiyi kapatma davasında ‘en sağlam kanıt’ olarak kullanılan girişim... Bir ‘AKP-MHP ortak girişimi’ idi o... ... Aynı MHP şimdi ‘Anayasa değişikliği’ sözünü duymak, pakette neler bulunduğunu öğrenmek bile istemiyor... Değiştirilmek istenen Anayasa'nın müellifi olan 12 Eylülcüler CHP'yi kapatmakla yetinse de MHP'yi ve Ülkücü kadroları yıllar süren mahkemelere sürüklemiş, cezaevlerinde misafir etmişti. İşkence cehenneminden geçirerek hem de... 1982 Anayasa'sının amaçladığı yeni düzende MHP ideolojisine yer olmadığını en yetkili ağızlardan işitmiştik. ‘Görünmeyen iktidar’ kendisi için Ak Partiyi ne kadar ‘hasım’ görüyor ise MHP ve kadrolarını daha büyük bir ‘düşman’ sayıyor. ... MHP, bu gerçeklere rağmen,

1982 Anayasa'sının 'görünmeyen iktidara' imkân sağlayan maddelerinin değiştirilmesine karşı çıkıyor, pakette neler olduğunu dinlemek bile istemiyor." (Koru 2010 b). Yukarıda sıralanan gerekçelerin ve dilin bir benzeri yazar tarafından da sarf ediliyor.

Aynı şekilde bir başka yazar, bir kere daha MHP ile CHP arasında bağ kurarak ak-kara çerçevesinde bir tasniflemeyi yaparak diyor ki: "Dünkü Grup konuşmasında **Devlet Bahçeli**, "MHP, AK Partinin Anayasa değişikliği tekliflerine **esastan** ve **usulen** kapalıdır." dedi. Bu tavır MHP'yi bir kez daha Kemalist bürokrasinin ve onun siyasi uzantısı olan CHP'nin yanına yerleştirdi:

- MHP, darbeye kalkışan apoletlilerin yargılanmasını istiyor mu? **Hayır istemiyor!** (Tıpkı CHP gibi.)

- MHP, darbe hazırlıkları yapanları yargı yoluyla korumaya kalkışanları dağıtmak istiyor mu? **Hayır istemiyor!** (Tıpkı CHP gibi.)

- MHP, açık hükme rağmen Anayasa'yı çiğneyerek Meclis'in yetkilerini gasbedenlerden kurtulmak istiyor mu? **Hayır istemiyor!** (Tıpkı CHP gibi.). İşte bu kadar.

MHP teoriye uygun davranıyor; bir kez daha **demokrasiden değil, bürokrasiden yana** tavır alıyor." (Aköz 2010)

Daha fazla örnek vermek bu noktada anlamsızlaşıyor. Çünkü gazetecisinden akademisyenine aydınlar aynı argüman ve stratejiyi tekrarlamaktadır.

3.1. Antidemokratik İçerikli Demokratik Söylem

AKP'nin demokratik müzakereyi ve teamülleri hiçe sayarak "dediğim dedik" bir dayatma içine girmesi bilinçli olarak gerçekleştirilmiş bir stratejiye benzemektedir (Örneğin BDP ile ilişkileri açısından bir örnek olarak bk. Çakır 2010 b). MHP başta olmak üzere diğer muhalefet partilerini de aynı şekilde elinde bulundurduğu yazılı ve görsel basın aracılığıyla baskı kurma, küçük düşürme, itham etme, ciddiye almama gibi tavırlar demokratikleşme adına hareket ettiğini söyleyen bir partinin hanesine eksi olarak yazıldığı söylenebilir. Muhalefet partilerinin kendi ideolojileri ve siyasi felsefeleri

Türk milliyetçiliğinin ve MHP'nin de baskı altına alınmaya çalışıldığı ırkçı, antidemokratik, statükocu, devletçi gibi kavramlar se-tini kullanan kişilerin kendi düşünce ve davranış kalıplarında bizatihi bu olguların içkin biçimde yer aldığı müşahade edilmektedir.

ekseninde kendi değerlendirmelerini yaparak bir çizgi belirlemek siyasal parti olmanın zorunlu şartıdır. Bu gerçek göz ardı edilerek hükûmetin taleplerine göre kendilerini düzenlemek ve bu yönde eldeki hegemonya araçlarıyla Ergenekoncu, statükocu, değişim karşıtı, antidemokratik gibi kavramlar aracılığıyla baskı kurucu bir söylem inşa etmek bizatihi kendisi antidemokratik bir tavırdır.

İdeolojik yaklaşımların ağır bastığı bir bakış açısıyla ideolojik düzlemde idealleştirilen çok kültürlülük ile demokrasi arasında ters bir bağıntı mevcuttur.

İktidar partisinin temsilcileri referandum kampanyasında yukarıda da vurguladığımız gibi demokrasinin temel taşlarını, değerlerini, kurumlarını çiğneyen, yok sayan yaklaşımları ve düşünceleri öne çıkmıştır. Birkaçını belirtmek konumuz açısından önemlidir. Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış "Paketin ülkeye neler kazandıracağını gördükten sonra bu pakete hayır diyenin ya aklından bir zoru vardır ya da vatan sevgisiyle ilgili bir sıkıntısı vardır." diyerek demokrasiden ne anladığını ve bu kültürü ne ölçüde içselleştirdiğini ortaya koymuştur. İkinci ve önemli bir başka örneğimiz de Başbakan Erdoğan'ın "Taraf olmayan bertaraf olur." sözüdür. Erdoğan bu sözü TÜSİAD'a

yönelik etti. Doğrudan "evet" demeyen TÜSİAD'ı tehdit niteliğindeki bu açıklamanın tevile ihtiyacı yoktur.

Anayasa paketinin 8. maddesinin Mecliste reddedilmesi üzerine ortaya çıkan tartışma da demokrasinin ruhuna aykırı bir durum göstermektedir. Bu konuya dikkat çeken Mert, mevcut durumu şöyle yorumlamaktadır: "Anayasa paketinin 8. maddesinin Mecliste reddedilip, paketten düşmesi ... iktidarın, 'paketin delinmesi' olayını, yorumlaması ve verdiği ilk mesajlar fevkalade hayal kırıcı! Zira, olay yine geldi, 'statükonun zaferi', 'Ergenekon'un iktidar partisi içindeki uzantısı veya tuzağı' iddiasına dayandı. İktidar partisi olsun, Anayasa paketini destekleyen 'demokratlar' olsun, Türkiye'de olan biteni bu çerçeveye sıkıştıran herkes, siyaseti bir büyük yangının peşine takıp, bir felakete gidişin taşlarını döşüyorlar." Mert devamla, "Türkiye'de sorunu, 'statüko' ve 'değişim' taraftarlarının mücadelesi olarak görmek/göstermek siyasi bir körlükten başka bir şey değil. Aslında, söz konusu olan, iktidar partisinin öngördüğü 'değişim' ve ona farklı nedenlerle karşı çıkanlar. Bu farklılıkları görmezden gelip, iktidarın öngördüğü değişime karşı çıkan her itirazı aynı kefeye koymak, en hafif deyimle haksızlık ve bunun ötesinde,

istediği kadar demokratlık adına olsun, 'farklılıklara tahammülsüzlük!'" (Mert 2010) biçiminde değerlendirmektedir.

Hükûmetin elindeki devlet gücünü de kullanarak ortaya koyduğu antidemokratik tavrı "propagandanın ötesinde, bıktırıcı bir psikolojik harekât" olarak gören Çakır'a göre de, "Bu harekâta beş ana kesime ayrı ayrı yüklenildiğini görüyoruz:

1) Muhafazakâr kesimde yer almakla birlikte, şu ya da bu nedenle AKP'ye güvenmeyen kişi ve çevreler;

2) MHP'nin "hayır" kampanyasını delmek için ülkücüler;

3) CHP'yi sarsmak için her türden solcular;

4) BDP'nin boykot kampanyasını aşmak için Kürtler;

5) Evet konusunda istekli olmayan meslek kuruluşları ve sivil toplum örgütleri" (Çakır 2010 c).

3.2. Oysa MHP Ne Diyordu?

12 Eylül darbesinin intikamının alınması, CHP zihniyetli kadrolardan yargının temizlenmesi referandum sürecinde MHP'ye karşı uygulanan psikolojik baskının temel argümanını oluşturmuştur. MHP'nin kendini savunma argümanlarının bilinmesi de bu noktada önem taşımaktadır. Referandum sürecinde yapılan açıklamalar kısaca şöyledir: "Bu Anayasa değişikliği geçse dahi, o dönem geçerli olan Türk Ceza Kanunu'na göre zaman aşımı süresi 20 yıl (yirmi) olduğundan hiçbir darbeci yargılanmayacaktır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak 2 Ekim 2007 tarihinde verilen 12 Eylül 1980 darbecilerinin yargılanması konusunda 'zaman aşımının durdurulması' hakkındaki önergemiz AKP'lilerin oylarıyla reddedilmiştir. Milliyetçi Hareket Partisinin zaman aşımı ile ilgili önergesi, AKP tarafından reddedilmeseydi, geçici 15. maddenin kaldırılmasıyla 12 Eylül zalimlerinin yargılanması mümkün olacaktı. AKP, Milliyetçi Hareket Partisinin "zaman aşımı önergesini reddederek, 12 Eylülün işkenceci katillerini hesap vermekten kurtarmıştır. Ancak bugün halkımıza yalan söylemektedir."

Hükûmetin "darbecilerden intikam almak" söyleminin geçersizliğini böyle açıklarken genel olarak Anayasa'nın niçin reddedildiğinin gerekçeleri

Söylemlerin insanlar üzerindeki etkisini ya da insanların söylemler üzerindeki etkisini anlamak için söylemin nasıl bir kontrol unsuru olarak kullanıldığını ortaya koymak gerekmektedir.

kamuoyuna Şu Şekilde açıklanmıŐtır: “Yedi buçuk yıllık vurgun, soygun, yolsuzluk ve talan döneminin hesabından kurtulmak için AKP’nin lekeli geçmiŐine uyarlanmıŐ güdümlü bir yargı yapılanmasını oluŐturmaktadır. Etnik boluculuğu anayasal suç olmaktan çıkararak önünü açmak, PKK aılıminin ilerletilmesinin anayasal altyapısını ve kılıfını hazırlamaktır. Bu kapsamda, Başbakan Erdoğan’ın hayali olan otuz altıya bolunmüŐ Türkiye’yi gerçekleştirmek için kendisini önleyecek hukuki engellerin ‘birinci Anayasa paketiyle’ ortadan kaldırılmasıdır.”

MHP Anayasa’nın değiştirilmesine, AKP propagandasındaki iddia ettiği gibi karşı çıkmadığının üzerinde özellikle durmaktadır. Buna göre,

Anayasa deėiŐimi için TBMM’nde temsil edilen siyasi partilerden teŐekkul etmiş bir ‘Anayasa Değişikliği UzlaŐma Komisyonu’ oluŐturulması,

Değişiklik talepleri üzerinde bu komisyonun mutabakata varacağı maddelerle ilgili ‘Demokratik SozleŐme’ yapılması,

Ve üzerinde uzlaŐılan deėiŐikliklerle ilgili onayın 24. Dönem TBMM’nin iradesine bırakılması yönündeki goruŐ ve tekliflerimiz, muhataplarında karŐılıklı görmeyince önerdiğimiz uzlaŐma arayıŐı ve uygulama takvimi iş birliği imkanlarını tamamen ortadan kaldırmıŐtır. AKP Hukometinin ‘Tek baŐımıza bir metin hazırlayıp bunu herkesle paylaŐtı. Beğenen beğendi, beğenmeyen beğenmedi, ne yapalım...’ yaklaŐımının Milliyetçi Hareket Partisi mensuplarınca kabul görmesi mümkün değildir ve sonuç da oye olmuştur” (Bahçeli 2010).

Sonuç olarak diyebiliriz ki, “MHP’ye neleri hatırlatmıyorlar ki; TV’lerde oynattıkları dizilerde, 1980 öncesi olaylardan tamamen onları sorumlu tuttıklarını, MaraŐ Katliamını sorgusuz sualsiz üstlerine yıktıklarını unutmıŐlar, milliyetçilerin Mamak’ta gördükleri iŐkenceler için gozyaŐı döküyorlar. **“İntikam, asker ve yargının yakasına yapıŐma zamanıdır.”** demeye getiriyorlar! Kesmiyor, CHP’li eski Adalet Bakanları Mehmet Moğultay ve Seyfi Oktay’ın yargıda nasıl kadrolaŐmaya gittiğini, **“Ne yani kendi adamlarımızı getirmeyip de milliyetçileri mi atayacaktık...”** dediğini, kafalarına kafalarına vuruyorlar. Vermeye alıŐtıkları, **“Siz, boye bir zihniyetle nasıl yan yana olabilirsiniz.”** mesajı!” (Yıldız 2010 b). Oysa hep göz ardı edilen veya antidemokratik tavrın zorunlu bir sonucu olarak temayüz eden gerçeklik, MHP’nin de amaçları, programları, siyasi yaklaşımı ve felsefesi olan bir parti olduğudur. MHP de kendine ozėu bir kimlik sahibidir. Hukometin propagandasını yürütenlerin istedikleri ise bütün partilerin kendilerini AKP’ye göre dizayn etmeleri, tanımlamaları, projelerini AKP’ye göre uyumlulaŐtırmalarıdır.

4. Yeni Türkiye'nin Yeni Seçkinleri ve Türk Milliyetçiliği

Türk milliyetçiliği ve MHP'nin, kitle iletişim araçlarındaki görünürlüğü çoğunlukla kendi politikaları, düşünceleri, tepkileri, savunuları bağlamında gündeme gelmemektedir. Yukarıda da somut biçimde gösterildiği gibi yazarların bağlı oldukları siyasi-ideolojik ve yazdıkları yayın organları üzerinden çıkar ortaklığı doğrultusunda gerçekleşmektedir. Bu etkenler, MHP ve Türk milliyetçiliğinin bilinçli bir eylem olarak çarpıtılarak sunulmasını beraberinde getirmektedir.

Son dönemlerdeki "yeni Anayasa" tartışmalarının kaynaklık ettiği gerilimler bütün toplum katmanlarında etkisini göstermektedir. Bu tartışmaların en mümeyyiz vasfı ise aydınların yer aldıkları konuma göre kendilerini demokrat, değişimci, ilerici, çağdaş, özgürlükçü gibi niteliklerle sunmaları ve kendilerine katılmayanları ise bu vasıfların karşısında konumlamalarıdır. Elbette bu konumlama kendi tanımlama sınırları ekseninde bir belirlenme sahiptir. İktidarı desteklemek, demokratiklik ve değişimcilik karşı olmak ise doğrudan darbecilik, antidemokratiklik olarak sabitlenmeye çalışılmaktadır. Türk milliyetçiliğinin ve MHP'nin de baskı altına alınmaya çalışıldığı ırkçı, antidemokratik, statükocu, devletçi gibi kavramlar setini kullanan kişilerin kendi düşünce ve davranış kalıplarında bizatihi bu olguların içkin biçimde yer aldığı müşahede edilmektedir. Siyasal ve toplumsal tahakküm araçlarını ellerinde bulunduran grupların yarattığı sanal algı antidemokratik bir davranışı demokratik, demokratik bir davranış ve düşünceyi de antidemokratik olarak sunabilmektedir. Bu çerçevede özellikle basın ve televizyon gibi kitle iletişim araçlarıyla sağlanan "doğruluk" ve "hakikat" hegemonyası belirli siyasi-ideolojik gruplar tarafından rakip veya öteki olarak tanımlanan gruplar üzerinde uygulanabilmektedir. Türk milliyetçiliği ve MHP Türk siyasi tarihinde söz konusu baskı mekanizmasına muhatap olan düşünce ve kurumların başında gelmektedir.

KİA üzerindeki yoğun sol denetim ve kontrolü uzun zamandır kozmopolit İslamcılarının daha baskın olduğu bir yapıya kavuştu. İslamcı-muhafazakâr basında Marksist ve liberal aydınların egemenliği de gözlerden kaçmamaktadır. Siyasi erkin desteğini de alan İslamcı kitle iletişim araçlarının, sol egemenliğinde de olduğu gibi, değişmeyen özelliği Türk milliyetçiliği ve MHP'nin değişmeyen olumsuz imajıdır. PKK-BDP'nin dahi "önemli" ve "olumlu" bir figür olarak yer alabildiği zeminde MHP'nin olumsuzlanması üzerinde düşünülmesi gereken bir noktadır. Yeni Türkiye'nin yeni seçkinleri olarak inhisarı elinde bulunduran İslamcı ve sol-liberal aydınların hegemonya kurucu kavramlar seti demokrasi, demokratikleşme, değişim, küreselleşme, insan hakları, özgürlükler gibi evrensel formatta olumlu bir içerikte yer alan kavramlardır.

MHP ve Türk milliyetçiliğın olumsuzlandığı ve saldırıya uğradığı zeminde millî devlet, millet, milli kimlik gibi olgular bir bütünlük teşkil etmektedir. Bu bağlamda saldırıların yoğunlaştığı noktalar milliyetçiliğın, milletin ve millî devletin çok kültürlü toplumun, demokratik kültürün, demokrasinin antitezi konumunda bulunduğuş iddiasıdır. Oysa, demokrasinin zorunlu toplumsal bir şartı olarak çok kültürlülüğün öngörülmesi gerek tarihsel ve gerekse demokrasinin kuramsal gelişimi açısından hakikati yansıtan bir tespit değildir. İdeolojik yaklaşımların ağır bastığı bir bakış açısıyla ideolojik düzlemde idealleştirilen çok kültürlülük ile demokrasi arasında ters bir bağıntı mevcuttur. Demokrasinin bütün Batılı ülkeler gibi çağdaş uygulama alanlarında pratiğuş aktarılan bir toplumsal model olarak sunulması söylem bazında olduğuş kadar reel politikte de gerçekte uyuşmayan yorumlardır. Türkiye’de demokratikleşme adına kimlik siyasetinin uygulamasının zorunlu olarak liberal ve Kürtçü fikir taşıyıcısı aydınlar tarafından önerildiğuş bir zaman diliminde Batı demokrasilerindeki gerçek kimlik veya çok kültürcü politikaların terk edildiğuş bir politik zemin içerisindeyiz. Yani kimlik siyaseti demokrasi ile meşrulaştırılmaz. Demokrasinin hangi siyasi, sosyolojik, felsefi, ideolojik içeriğinin bu meşrulaştırma sürecinde işlevselleştirileceğuş veya araçsallaştırılacağı mevcut demokrasi örneklerinde gözlemlenebilmektedir.

Demokrasi, siyasi bir yönetim tekniğidir. Bu tekniğın meşrulaştırıcı argümanları ve tarihsel temeli sosyolojik ve siyasi açıdan ekonomik, kültürel, ırki, soy, din temelli dışlayıcı, köleleştirici, yok edici, sömürücü farklılık çatışmalarının yok edilmesine dayanır. Demokrasi bu çatışmaların somut yaşam alanlarında işlevsizleştirilmesini, bireyin yurttaş olarak devletin yönetimine eşit katılımını sağlayarak yok etmiştir.

Bireyin özgürlüğü ve eşitliğı bu noktada vazgeçilmez önemdedir. Demokrasi ve çok kültürcülük arasındaki meşrulaştırım ilişkisi rasyonel, mantıksal tutarlığuşa sahip bir retorikte izah edilmemesi, bu iki kurum arasındaki ilişkinin somut düzlemde çıkarılmasına neden olmaktadır. Bu kurumlar arasındaki ilişkiyş sağlayan araç bu sefer özne olarak ortaya çıkmaktadır. Özne, somut siyasi nitelikteki ilişki biçiminin terk edilerek soyut, imani veya dinî ilişki biçimi olan imani-ilahî nitelikli bir ilişki devreye sokulmaktadır. Bunlara göre, demokrasi bir dindir. Bu dinin emri olarak kimlik siyaseti uygulanmalıdır. Bilindiğuş gibi dinî bilgide sorgulama, tartışma söz konusu değildir. Yapılması gerekenler önceden belirlenmiştir.

Kaleme alınan yazıların üslubundaki sunuluş ve kullanılan dili, Türkiye’de hâkim olan Batıcı sistemin ülkeyi kontrol altında tutmak için evrensel demokratik kurum ve kuralları zayıflatarak ve işlevsizleştirerek “seçilmiş iktidarlar” üzerinden otoriter-totaliter bir yapıyş tahkim etmek olarak tanımlayabiliriz. Evrensel kavramlarla kurulan söylemde amaçlanan

farklı söylemleri baskı altına alarak farklı formunun görünmesine rağmen içerik ve işlev olarak kendisine hizmet etmesine yardımcı olmasıdır. MHP üzerinde gerçekleştirilen baskının niteliği de budur. Farklı görüneceksin ama “güçlü” ve “haklı” söyleme eklemleneceksin. Böylece sen de bu daire içerisinde anlamı oluşturan unsurlardan sadece biri olacaksın. Fakat bunun genel biçimde taşıdığı anlam, politik ve sosyal düzlemde kurulan hegemonyanın tamamlanmasıdır. Bu işlemin sonunda gerçekleştirilen yapı sözlük anlamında faşizmdir. Kullanılan dil ve söylem öyle bir güçtür ki demokrasi adına faşizme çağırıyor. Bu yöntemin inceliği ise bireyin ve toplumun bunu fark edememesidir.

Bu yöntemin başka bir anlatım şekli de köle-efendi ilişki biçimidir. Buna göre, herhangi bir birey diğer kişi ve gruplara karşı üstün olmaya çalışır ve bu bağlamda onu kontrol etmeye çalışır. Bu olgu psikolojik bir olgudur. Birey bu isteğini gerçekleştirmek için karşısındakini kendisi olmadan bir “hiç” olduğuna inandırmaya çalışır. Karşısındakinin kendisi gibi olmazsa hiçbir şey yapamayacağına inanmıştır. İşte bu ilişki biçimi yukarıdaki örneklerde de görüldüğü gibi Türk milliyetçiliği ve MHP’ye karşıda uygulanmaya çalışılmaktadır. MHP-Türk milliyetçiliği ile mevcut hegemon güç arasında kurulması arzulanan ilişki biçimi de bu tür bir ilişkidir.

SONUÇ

AKP’nin takip ettiği baskı politikasının amacını toplumu şizofrenik korkulara esir etme olarak da tanımlayabiliriz. Buna göre, korkular insanda şizofrenik dağılmaya sebep olur. Sevdiğinin yok edileceği, zehirleneceği korkusu, çocuğuna zarar verileceği endişesi insanı çıldırtma ve aklını kaybetme aşamasına getirebilir. Bir kimse delirtilmek istendiğinde, kafası karıştırılıp, çıldırmasına sebep olacak şeylere inandırılır. Bütün bunlar da insanı şizofrenik dağılmaya götürür. Toplumsal korkularda toplumu dağılmaya götürür. Sosyal şizofreninin sebeplerinden biri de yersiz korkulardır. ... Ülkelerde de toplumsal barışı şizofrenik korkular tehdit eder. Sosyal şizofreni öğretilen bir duygudur. ... Bir insanın duyguları ile fikirleri kavga ettiğinde, şizofren oluyorsa, toplumda da çeşitli kültürel kimlikler birbiriyle kavga ederse, toplumsal şizofreni ortaya çıkar. İnsanda olduğu gibi toplumda da amaçlı davranma olmazsa, o toplum bozulur. Toplumun ortak amaçlarının yüksek soyut hedeflerinin olması gerekir (Tarhan 2010: 39-40). Bizden olmazsanız, bizi desteklemezseniz, biz gidersek Türkiye’de yeniden Ergenekon egemen olur, krizler başlar, askerî vesayet canlanır, yeniden baskılar ortaya çıkar, istikrar bozulur gibi bilinçaltına yerleştirilen tehditler bir toplumsal şizofreni yaratarak bundan yararlanma amacının güdüldüğünü de düşünebiliriz.

Birey, “anlama” eyleminde, kendini çevreleyen sosyokültürel çevre ve tarihselliği bağlamında işlevsellik kazanır. Geçmiş yaşantısı ve bu yaşantı doğrultusunda teşekkül eden anlamlar evreni kendisi dışındaki kişi ve nesnelere değerlendirilmesinde etkindir. Bu tavır alış biçimi MHP ve Türk milliyetçiliğinin değerlendirildiği ve haber yapıldığı durumlarda ideolojik yargılarında etkisi ile daha belirgin bir şekilde görünürlük kazanmaktadır. Anlayan özne ile anlaşılan öznenin ortak bir mutabakat noktası oluşturması anlama eyleminin amacına ulaşmasını sağlamaktadır.

“İkinci tek adam dönemi” (Özdağ 2011) olarak adlandırılmaya başlanan bu zaman diliminde ortaya çıkan “ileri demokrasi” projesinin ürünü olan noktaların zafiyetini, inşa edilen söylemin muğlak, sorgulanamaz, mutlakçı kategorileri, söylemsel istikrarsızlıkları, milliyetçiliğe ilişkin indirgemecilikleri, millî devlet, millî kimlik, millet olgularına ilişkin kavrayışları ve bunların evrensel formdaki sosyopolitik ve kültürel düzenine ilişkin itham, tezyif ve saldırganlık yüklü yaklaşımları olarak betimleyebiliriz. Devlete, topluma, kültüre ilişkin rasyonel bir tasavvurdan ziyade irrasyonel bir ideolojik toplum ve devlet algısı üzerinden geliştirilen politikalar ciddi çatışma alanları doğurmaktadır (Kürt Açılımının yol açtığı sosyolojik ve kültürel bölünme gibi). Bu çatışmanın görünürlükleri de “milletin” dinî değerlerinin özel bir politik söylem biçimine çevirerek dini siyasi yönlendirmenin ve toplumu kontrol etmenin bir aracı olarak kullanılmalarıyla üzeri perdelenmektedir.

Konumuzun unsurlarından olan aydınların demokratlık vasfı ve kiminin gazeteci kiminin de bilim adamı tarafsızlığına, sağduyu iddiasına rağmen değerlendirmelerinin “anlama çevresi” olumsuz bir ön yargı tarafından biçimlendirilmektedir. Başka bir deyişle Türk milliyetçiliği ve MHP hakkındaki değerlendirme ve analizler bu olgular üzerinde nesnel bir tanımlama ve analiz üzerinden değil araştırmacının kendi değerler referansına göre şekillendirilmektedir. Doğal olarak bu durumda MHP’nin ne demek istediği, amacı, yöntemi konusunda ne kadar açık olursa olsun yine nasıl anlatılmak ve anlaşılmak isteniyorsa o yönde bir çalışma ortaya çıkmaktadır. Kısaca MHP’nin anlaşılması sorunu aynı zamanda bir “aydın sorunu”dur. MHP’nin politik düşüncesini, taleplerini, uygulamalarını ve tavrını anlamakta zorluk çeken yeni seçkinler kendi tahayyüllerindeki şiddetli algılardan kurtulamadıkları için buna uygun sorular sorup tartışma yürütmektedirler.

Yukarıda görüldüğü gibi MHP bağımsız, kendi sistemi, ideolojisi, politikası olan bir parti kimliğinde değerlendirilmiyor. Gerektiğinde en ağır hakaretlerin yapıldığı, gerektiğinde övüldüğü, gerektiğinde demokrat olduğu, gerektiğinde antidemokrat ilan edildiği, devletçi, otoriter, radikal,

ırkçı, muhafazakâr, birleştirici ilan edilen bir partidir MHP. Peki bütün bu nitelikleri bir parti kendinde toplayabilir mi? Bu soruyu sormak ve cevaplamak yukarıdaki yaklaşımları kabul etmek anlamına gelir. Burada sorun alanı MHP'nin politikasından ziyade bu tespitleri yapan eski ve yeni seçkinlerdeki MHP algılaması olduğu görülmektedir. Bu da sorunun bir aydın sorunu olduğu noktasına bizi götürmektedir. MHP'nin izlediği politikaya şaşıp kalanlar ve anlamakta zorluk çekerek kötü niyet arayanlar aslında tanıdıkları MHP'yi değil sadece tahayyülündeki MHP'nin güçlü imgesinden kurtulmadıkları için şaşırılmışlardır. Bununla birlikte MHP söz konusu olunca “niyet sorgulamak” ilkeli bir davranış olmadığı ortadadır.

Postmodern kuramın konumuz açısından önem taşıyan mütebariz vasfı, gerçekliğin insan tarafından üretildiğidir. Gerçeklik dil ile yaratılır. Dış dünya yani nesnelere özne ile bir gerçeklik kazanır çünkü özne dil ile bu gerçekliği var eder. Verili değildir toplumsal bir ortamda üretilir. İnsan yaşadığı çevreyi kendisi inşa eder. Bu gerçek noktadan hareket edersek Türk milliyetçiliği ve MHP üzerinde yürütülen olumsuzlama, itibarsızlaştırma, bölücü, ırkçı Kürtçülük ile eşitleme gayretleri karşısında dikkatli ve etkili bir stratejinin takip edilmesi zorunludur.

Sonuç olarak, söylemlerin insanlar üzerindeki etkisini ya da insanların söylemler üzerindeki etkisini anlamak için söylemin nasıl bir kontrol unsuru olarak kullanıldığını ortaya koymak gerekmektedir. Bizim özellikle üzerinde durduğumuz husus kişinin algısının oluşumunda geçmişi, bilgileri, ideolojik kabullerinin ne ölçüde etkili olduğu gerçeğidir. Bu durum kişinin tavır ve tutumunun belirlenmesinde etkilidir. Dinin araçsallaştırıldığı bir söylem biçiminde toplumun kontrol edilmesi de kolaylaştırılmaktadır. Zihinleri kontrol eden toplumu da kontrol etmektedir.

1 Bu zihniyetler/ideoloji sahipleri özel olarak Türk milliyetçiliğine olumsuz bir vurgu yaparlar. Örneğin, ırkçı, bölücü vasfıyla öne çıkan Kürt(çülük) milliyetçiliği bu kalemlerde “olumlu” bir düşünceye göndermede bulunur.

KAYNAKLAR

Bejan Matur, “Elinizi verirsiniz kolunuzu kaptırmazsınız”, *Zaman*, 07.Nisan.2009.

Ekrem Dumanlı, “MHP'nin Anayasa'yla imtihanı”, *Zaman*, 30 Mart 2010.

Emre Aköz, “MHP Bir Kez Daha Demokrasi Yerine Bürokrasiyi Seçti”, *Sabah*, 31.03.2010.

Ergun Özbudun, “Merkez Partisinin İkilemleri”, *Zaman*, 11 Nisan 2009.

Etyen Mahçupyan, “Kimlik Siyasetine mi Dönüldü?”, *Zaman*, 08.04.2009.

Fehmi Kuru, “Hepimizin Muradı Bir, Ama..”, *Yeni Şafak*, 28 Mart 2008 a.

Fehmi Kuru, “MHP'ye Yakışmıyor”, *Yeni Şafak*, 26 Mart 2010 b.

İhsan Dağı, “MHP Demokrasiden Yana Tavrı Alabilir mi?”, *Zaman*, 01 Nisan 2008 a

İhsan Dağı, “MHP Kimin Partisi?”, *Zaman*, 30 Mart 2010 b.

İkbal Vurucu - Mustafa Yiğit, *Postmodern Kimliksizliğe Karşı Duruşlar*, içinde “Anti Türk Aydınların Bilişsel ve Sosyolojik Dünyası -Terörizm Eksenli Bir Değerlendirme-”, Palet Yayınları, 2011, s.

İkbal VURUCU, “Milliyetçiliğin Öteki Olarak İnşası ve İnşacıları”, 2023, Sayı: 85, 15 Mayıs 2008, s. 74-77.

Levent Köker, “29 Mart’tan Sonra Daha Çok Demokrasi İçin, Kurucu İdeolojiyle Hesaplaşma İhtiyacı”, *Zaman*, 09.Nisan.2009.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli’nin “TBMM’de görüşülen Anayasa değişikliklerine” ilişkin yaptığı yazılı basın açıklaması”. 8 Mayıs 2010. <http://www.mhp.org.tr/gbk.php?content=2811&cat=50>

Murat Yılmaz, “MHP’deki Sertleşme: Açılım ve Anayasa”, 25.03.2010, <http://www.sde.org.tr/tr/köse-yazileri/262/mhpdeki-sertlesme-acilim-ve-anayasa.aspx>.

Mustafa Aydın, “MHP, Siyasal Tarihinin Önemli Yanlışına Oynuyor”, <http://www.sde.org.tr/tr/kose-yazilari/301/mhp-siyasal-tarihinin-onemli-yanlisina-oyuyor.aspx> (16.04.2010) Müyesser Yıldız, “Doğu ve Güneydoğu “Teslim” mi?”, <http://turkocagi.org.tr/modules.php?name=Yorumlar&pa=showpage&pid=252> , (Yayımlanma: 2009-04-06 a).

Müyesser Yıldız, “MHP Severler!”, http://www.avazturk.com/yazar_yazilari.php?yazi_no=316 (30 Ağustos 2010 b).

Nasuhı GÜNGÖR, “MHP’nin Hedefi Erdoğan’a Yasak mı?”, *Star*, 28 Mart 2008.

Nevzat Tarhan (2010), *Toplum Psikolojisi: Sosyal Şizofreniden Toplumsal Empatiye*, İstanbul: Timaş.

Nuray Mert, “Kafaları kumdan çıkarmak”, *Radikal*, 06.05.2010.

Ruşen Çakır, “MHP, AKP’yi Bu Sefer Kurtaracağına Benzemiyor”, *Vatan*, 05.04.2008 a

Ruşen Çakır, “ 8. Madde İki Milliyetçilik Arasında Kaldı”, <http://haber.gazetevatan.com/haberdetay.asp?detay=8-madde-iki-milliyetcilik-arasinda-kaldi&arih=05.05.2010&Newsid=303807&Categoryid=4&wid=73> (05.05.2010 b)

Ruşen Çakır, “Anayasa Paketini mi Oylayacağız, Yoksa?..”, *Vatan*, 19.08.2010 c.

Şamil Tayyar, “Sincan’ın Yerini Anayasa Mahkemesi Aldı”, *Star*, 02 Nisan 2008.

Ümit Özdağ (2011), *İkinci Tek Parti Dönemi*, Kripto, Ankara.